

Musiken, livet och döden

Samtalshandledning för studiecirkel kring programserien
”Musiken, livet och döden” på UR Play

Musiken, livet och döden – samtalshandledning

För studiecirkel kring programserien ”Musiken, livet och döden” på UR Play.

Serien innehåller sex samtal om de livsviktiga tonerna, melodierna, orden, låtarna, skivorna, spellistorna, konserterna, klubbarna, festivalerna, idolerna och replokalerna. Den har skapats av Studieförbundet Bilda för UR Samtiden

Antal träffar: Sex – en per program.

Förslag på upplägg av en träff:

Se ett program – ca 45 min

Se om möjligt programmet tillsammans. Eller se det var och en i förväg, innan ni träffas.

Inledande runda – ca 20 min

Börja med en runda där var och en får berätta om sin upplevelse av samtalet ni tittat på. Det kan vara helt fria tankar eller så kan ingången vara frågor som:

- Vad hänger kvar i dig efter det du sett och hört? En tanke eller känsla.

Var och en får 3–5 minuter till sitt förfogande, utan att bli avbruten. Syftet är att få sätta ord på och pröva sina tankar. Samtidigt tränar man sig att lyssna och ta in olika perspektiv.

Gemensamt samtal – ca 60 min

När rundan är klar öppnar ni för gemensamt samtal utifrån era olika perspektiv på det program ni tittat på. Det kan vara bra om samtalsledaren förberett några frågor. Nedan finns förslag på frågor till de olika programmen.

- Avslutande runda – ca 10 min

Avsluta samlingen med en runda där var och en har möjlighet att säga något kort om samtalet, till exempel:

- Nya tankar jag fått med mig ...
- Jag skulle vilja samtala vidare om ...

Ramar kring samtalet

Det kan vara bra att komma överens om ramar att förhålla sig till under samtalet. Det skapar tydlighet och trygghet. I första träffen pratar ni igenom vilka ramar ni vill ha i er grupp. Här exempel på några användbara ramar:

- Det personliga vi delar stannar i gruppen.
- Det är ok att prova tankar och att ändra sig.
- Jag har rätt att vara tyst.
- Alla talar i jagform.

- Alla hjälps åt alla hålla tidsramarna.
- Alla bidrar med sitt perspektiv och värdesätter att få ta del av andras.
- Paus
- Glöm inte att ta paus. Med eller utan fika.

Förslag på frågor till programmen:

Program 1: Musik och aktivism

Medverkande: Anna Charlotta Gunnarson, Emil Jensen, Sara Thorstensson

Samtalsfrågor:

- Var i musiken bor aktivismen, tycker du?
- När du lyssnar på musik, tänker du på sammanhanget kring artisten och låten och försöker förstå texten eller går du mer på vilken känsla låten ger dig?
- Har du någon gång fått en aha-upplevelse av att en låt inte alls handlade om det du trodde?
- Var ser du aktivismen i musiken idag?
- Har du någon kampsång i ditt liv?

Program 2: Musik som bildning

Medverkande: Lena Willemark, Johan Söderman, Tina Mehrafzoon, Sara Thorstensson

Samtalsfrågor:

- Hur skulle du beskriva ordet bildning? Vad betyder det för dig?
- Varför tror du att just musik är så viktigt för många människor?
- I samtalet pratar panelen om att musik ofta är viktigt för vår identitet. Har musik haft någon påverkan på den du är och vill vara?
- Kan musik – musiksmak och musikstilar – påverka hur vi ser på och förhåller oss till andra människor?
- Vad tänker du att vi kan lära oss av musik, låtar och artister?
- Vad har du lärt dig av musik?

Program 3: Musik som mening

Medverkande: Loreen, Fredrik Strage, Thomas Bossius, Lina Fridblom

Samtalsfrågor:

- I samtalet berättar panelen om starka musikupplevelser, då betydelsen av musik har blivit extra tydlig. Har du något sådant starkt musikminne?
- Vad betyder låttexter för dig?
- Har du någon musik som format dig? Vilken betydelse hade musiken för att skapa din identitet under tonåren?
- Det verkar som att vi generellt verkar vara bättre på att lagra och värdesätta minnen från tonåren och början av vuxenlivet, jämfört med senare perioder i livet. Hur är din relation till musik som du lyssnade på när du var yngre?
- Har musik varit extra viktig för dig under någon särskild period i livet?

- Tror du att musik kan ge samma typ av mening och livsinnehåll som religion? I så fall varför och hur?

Program 4: Musiken och ritualerna

Medverkande: Sofie Livebrant, Haris Agic, Jakob Grandin, Lina Fridblom

Samtalsfrågor:

- Haris pratar om den kollektiva upptagenheten; att bli del av någonting större. Har du känt det någon gång? I så fall, när?
- Jakob nämner entréns roll i samband med en ritual, och vikten av att som besökare bli sedd och hörd och känna sig inkluderad. Vad är dina upplevelser kring det?
- Haris nämner i samtalet att "en ritual är dyrkan av någon eller något". Vad dyrkar du?
- Moderatoren Lina ställer frågan huruvida musiken har en ännu större funktion som ritual i ett så sekulärt och individualistiskt land som Sverige? Vad tänker du kring det?
- Vi behöver "katharsis" och "dionysisk kraft" – dvs få utlopp för undertryckta känslor – säger Sofie. Men vi behöver få ut denna kraft under skyddade former. Håller du med?
- Riten finns överallt, säger Sofie. Vilka ritualer har du i ditt dagliga liv?

Program 5: Musik som medicin

Medverkande: Marie Bergman, Ola Sigurdson, Nina Cherla, Oskar Kvant

Samtalsfrågor:

- När använde du musik i hälsofrämjande syfte senast?
- I samtalet nämns begreppet "musicking" som beskriver alla möjliga aktiviteter som har en koppling till musik; lyssna, samla skivor, gå på konsert, prata om musik osv. Vilka typer av musicking ägnar du dig åt?
- Låttexter är också en viktig del i musikens hälsofrämjande roll. Har du själv exempel på låttexter som betytt mycket för dig? I så fall, vilka?
- I samtalet nämner Ola att musiken tidigare i historien var en integrerad del av medicinvetenskapen. Hur skulle vården och sjukvården kunna hitta tillbaka till musiken i större utsträckning idag?
- I samtalet nämns uttrycket existentiell hälsa, och hur det kan kopplas till musik. Ett av den existentiella hälsans teman är "helhet", dvs att uppleva sig som en del av något större. Har du upplevt detta i samband med en musikupplevelse?

Program 6: Musiken och döden

Medverkande: Jenny Wilson, Philip de Croy, Marianne Viper, Oskar Kvant

Samtalsfrågor:

- Vid vilka tillfällen har du själv befunnit dig i sällskap med både musiken och döden? Vilken funktion upplevde du då att musiken hade?
- I samtalet pratar Marianne om musikval vid begravningar. Hur ser du på musikens roll vid begravningar, och för vilka musiken är till för?
- Att använda musik inom vård i livets slutskede förekommer allt oftare i Sverige. Att tillsammans välja musik till en anhörigs begravning kan vara ett sätt att förbereda alla inblandade för döden. Hur ser du på detta?
- I samtalet nämner Philip olika typer av tjänster som underlättar allt det praktiska som följer då en person avlider. Är det något som du själv har gjort eller tänkt på inför din egen död, exempelvis vil-

ken musik som ska spelas på din begravning?

Avslutande frågor efter hela samtalsserien:

- Har programmen och samtalen i gruppen påverkat hur du ser på musikens plats och vikt i ditt eget liv? I så fall, hur?
- Programmen tar upp några aspekter av musikens stora betydelse för oss. Försök ge exempel på ytterligare funktioner musiken kan ha.
- Har du några tankar kring hur vi på olika nivåer i samhället bättre skulle kunna ta tillvara på musikens möjligheter och kraft?

Praktiska tips

Tänk på att inte vara för många i samtalsgruppen. En lämplig grupp är 3–9 personer, är ni fler kan ni dela in er i mindre grupper.

Ledaren i gruppen håller i samlingen, men är också deltagare i gruppen och delar med sig av sina tankar och erfarenheter. Gruppen kan också dela på ledaruppdraget och att ta ansvar för olika delar av samlingen. Var noga med att ge alla deltagare utrymme och värna om att allas erfarenheter och tankar tas tillvara.

Som cirkelledare är du kontaktperson mot Studieförbundet Bilda och rapporterar in närvaro.

Som ledare i Bilda kan du få tips och stöd i din roll som ledare. Som en introduktion i att vara cirkelledare i Bilda ska du göra vår webbaserade grundkurs. Den tar ca 30 min. Kursen, och annan viktig information hittar du på bilda.nu/ledare – eller kontakta ditt närmaste Bildakontor.

